

คุณภาพของบัณฑิตทางการพยาบาล

สิระยา สัมมาวาจ * ว.ท.ม. (พยาบาลศาสตร์), ร.ม.(บริหารรัฐกิจ)

บทคัดย่อ วิชาชีพพยาบาลจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวาระสุดท้าย บัณฑิตทางการพยาบาลจึงควรมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตามมาตรฐาน และมีคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพเพื่อให้การพยาบาลที่มีคุณภาพแก่ผู้รับบริการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตบัณฑิต จะต้องร่วมมือกันเพื่อรักษามาตรฐาน หรือพัฒนาบัณฑิตทางการพยาบาลให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป ราวาธิบติพยาบาลสาร 2540; 3(2) : 232-6.

คำสำคัญ : คุณภาพ บัณฑิตทางการพยาบาล

เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาคือ การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้คู่คุณธรรมเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพบนพื้นฐานความรู้และทักษะตามมาตรฐานของแต่ละวิชาชีพเพื่อเป็นที่ยอมรับและตอบสนองความต้องการของสังคม

ปัจจุบันนี้วิชาชีพพยาบาลได้รับการยอมรับว่าเป็นสาขาที่ขาดแคลน นโยบายของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แนวทางหนึ่งคือการเพิ่มจำนวนการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล ซึ่งเป็นการเพิ่มในเชิงปริมาณ แต่ในขณะเดียวกันถ้าสถาบันการศึกษาซึ่งรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอทางด้านทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต เช่น งบประมาณ อาคารสถานที่ และบุคลากร รวมทั้ง

การวางแผนงานในระยะสั้นและระยะยาวเตรียมการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพบัณฑิตทางการพยาบาล

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนถึงวาระสุดท้าย ถ้าบัณฑิตทางการพยาบาลมีคุณภาพด้อยลงแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านผู้รับบริการ หน่วยงาน และภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาล

เสี่ยงสะท้อนถึงปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของบัณฑิต ในปัจจุบันมีอยู่ในทุกวงการมิใช่จำกัดอยู่ในแวดวงวิชาชีพพยาบาลเท่านั้น แต่เนื่องจากบัณฑิตทางการพยาบาลจำเป็นต้องทำงานเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ดังได้กล่าวมาแล้ว ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องน่าจะนำมา

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

วิเคราะห์และพิจารณา ปัญหาเหล่านี้ได้จากหลาย มุมมอง เช่น อาจารย์ผู้มีส่วนร่วมในการผลิตบัณฑิต ผู้บริหารทางการพยาบาล หรือพยาบาลประจำ การซึ่งเป็นผู้ร่วมงาน ตลอดจนผู้ป่วยหรือผู้รับ บริการจากบัณฑิตทางการพยาบาล โดยสามารถ สรุปรประเด็นปัญหาสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทางทฤษฎี ทักษะและประสบการณ์ ในเชิงวิชาชีพไม่พร้อมหรือไม่เพียงพอต่อการทำงาน ตามมาตรฐานของวิชาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษา แล้วยังต้องมีการสอนและแนะนำอย่างใกล้ชิดไป อีก 1 ถึง 2 ปี จึงจะสามารถทำงานได้เต็มที่ ดังนั้น จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวัง ของตลาดทางด้านบริการและปัญหาการขาดแคลน บุคลากรทางการพยาบาลที่มีอยู่ในปัจจุบัน จริง อยู่ทักษะและประสบการณ์ในเชิงวิชาชีพจำเป็นจะ ต้องใช้เวลาในการพัฒนา และต้องการการแนะนำ ช่วยเหลือจากผู้มีประสบการณ์มากกว่า แต่ประเด็น สำคัญของปัญหาในข้อนี้คือ ความรู้ทางทฤษฎี ทักษะและประสบการณ์ขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็น และเป็นที่ยอมรับและคาดหวังว่าเมื่อสำเร็จการ ศึกษาแล้วบัณฑิตทางการพยาบาลควรจะรู้และ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นแล้วการไม่ สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีนำมาสู่การ ปฏิบัติที่เหมาะสม การคิดวิเคราะห์ ประยุกต์ความ รู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง ที่มีปัญหาและส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวของ บัณฑิตและคุณภาพของการพยาบาล

2. ความรู้ทั่วไปในการทำงานร่วมกับผู้ อื่นในสังคมยังไม่เพียงพอ เช่น ในเรื่องมนุษย

สัมพันธ์ มารยาทสังคม การรู้จักกาลเทศะ ตลอด จนการใช้ภาษา ทั้งทางด้านภาษาพูด การเปล่ง เสียง ออกเสียงคำควบกล้ำ การเขียนเพื่อสื่อ ความหมาย โดยเฉพาะการเก็บข้อความ ประเด็น สำคัญของปัญหา ซึ่งจะมีประโยชน์ในการเขียน บันทึกลงทางการพยาบาล และผลิตผลงานทาง วิชาการ นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้ภาษาอังกฤษทั้ง ทางด้านการพูด อ่าน เขียน ของบัณฑิตยังมี ปัญหาทั้งทางด้านความรู้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน และในส่วนของศัพท์เทคนิคทางการแพทย์หรือ การพยาบาล ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้ใ นการสื่อสารในวิชาชีพ

3. การเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันหล่อ หลอมให้คนรุ่นใหม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนค่านิยมในการดำเนินชีวิตเป็นค่านิยมใน เชิงของวัตถุนิยมมากขึ้น เช่น การให้จำเป็นต้องได้รับ สิ่งตอบแทน การมองตนเองเป็นหลัก คำนี้ถึง ผลประโยชน์ของตนก่อนส่วนอื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนมี ผลกระทบต่อบัณฑิตทางการพยาบาล โดยเฉพาะ ในประเด็นของคุณธรรมและจริยธรรมในเชิงวิชาชีพ

4. ขาดวินัยในการยอมรับและเคารพ กฎเกณฑ์ ตลอดจนการปฏิบัติตามกติกาหรือข้อ ตกลงต่างๆ ของหน่วยงานหรือสังคม การขาด วินัยของบัณฑิตจะสะท้อนให้เห็นตั้งแต่เป็นนักศึกษา เช่น การไม่เข้าเรียน การเข้าเรียนสาย เดินเข้าเดิน ออก หรือพูดคุยเสียงดังขณะฟังการบรรยาย จน เมื่อสำเร็จการศึกษาพฤติกรรมเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ โดยที่บัณฑิตอาจจะมองไม่เห็นความสำคัญ การทำ งานในสังคมของคนหมู่มากย่อมต้องมีการวางข้อ

คุณภาพของบัณฑิตทางการพยาบาล

ตกลงร่วมกันเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หรือต้องมีการยอมรับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของผู้อื่น หน่วยงานที่บุคลากรไม่มีระเบียบวินัยย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหาร การพัฒนา และคุณภาพของการบริการ

บัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของสังคมควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นทั้งทางด้านวิชาชีพ เช่น ทฤษฎีและหลักการต่างๆ รวมทั้งความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้องและมีความจำเป็นในการทำงาน เช่น ในเรื่องของการใช้ภาษาทั้งพูด อ่าน เขียน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ความรู้ในเชิงของเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูล ตลอดจนความรู้ทางด้านมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสาร การนิเทศ ภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะสามารถพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าต่อไป

2. มีทักษะ ได้รับการฝึกฝน และมีประสบการณ์ในเชิงวิชาชีพที่เพียงพอในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามหลักการ เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อบกพร่องหรือผิดพลาดในการพยาบาลผู้ป่วย

3. สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง รู้จัดคิดวิเคราะห์ และประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

4. มีสติปัญญา สามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในวิชาชีพพยาบาล เนื่องจากความรู้สึกจะสะท้อนออกมาในการแสดงออกทางพฤติกรรม ผู้ที่มีเจตคติไม่ดีต่อวิชาชีพนอกจากจะขาดความสุขในการทำงานแล้วยังจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการพยาบาลและภาพลักษณ์ของวิชาชีพ

6. มีวินัยในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงาน ยอมรับกติกายของหมู่คณะ รู้จักกาลเทศะ

7. มีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

8. มีความรับผิดชอบรู้จักหน้าที่ของตน ปฏิบัติงานบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม

9. มีความใฝ่รู้ กระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

10. มีความยืดหยุ่นรู้จักปรับตัวในการทำงาน

11. ยอมรับและเข้าใจลักษณะการทำงานในวิชาชีพพยาบาล มีความรู้เกี่ยวกับความเครียด ความเหนื่อยหน่าย รู้จักป้องกัน หรือแก้ไขความเครียดที่เกิดขึ้นโดยแสวงหาวิธีการเผชิญความเครียดที่เหมาะสม ไม่ปล่อยให้ปัญหาสะสมเรื้อรังจนยากที่จะแก้ไข

คุณลักษณะของบัณฑิตดังกล่าวมาแล้ว เป็นความคาดหวัง หรือความต้องการที่เป็นจริงได้ หรืออาจจะเคยเป็นจริงมาก่อนแต่ขณะนี้อาจจะมี การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลส่วนใดส่วนหนึ่งทำให้คุณลักษณะบางส่วนมีความพร่องไปจากเดิมหรือที่ควรจะเป็น

แนวทางการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต จำเป็นต้องมีการพิจารณาในทุกองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1. ทางด้านหลักสูตรการศึกษาพยาบาล ควรมีความทันสมัย และมีมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับ ถึงแม้สภาการพยาบาลจะมีบทบาทในการควบคุมคุณภาพของหลักสูตรการศึกษาอยู่แล้ว แต่ในบางสถาบันที่ได้รับการรับรองและเคยมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับมาในอดีต เมื่อกาลเวลาผ่านไปผู้ที่เกี่ยวข้องก็ควรจะหันกลับมาทบทวนในเรื่องมาตรฐานการประกันคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ายังรักษามาตรฐานในการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลได้หรือไม่

2. ครูหรืออาจารย์ในสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลมีความสำคัญมากต่อคุณภาพของบัณฑิตเนื่องจากจะมีบทบาทในการปลูกฝังเจตคติที่ดี และคุณธรรม จริยธรรมในเชิงวิชาชีพแก่นักศึกษา การคัดเลือกบุคลากรเพื่อทำหน้าที่สอนจึงมีความสำคัญและต้องพิถีพิถัน เนื่องจากผู้ที่มีความรู้ มีวุฒิการศึกษาสูง แต่มีเจตคติที่ไม่ดี หรือขาดคุณธรรมในบางประการคงจะไม่สามารถที่จะสร้างบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรมได้ นอกจากนี้ อาจารย์ทางการพยาบาลควรมี "ความเป็นครู" นอกจากจะมีจรรยาพยาบาลแล้วยังต้องมีจรรยาบรรณของความเป็นครู รักในการสอน สนใจเอาใจใส่ในทุกข์สุขของนักศึกษาพยาบาล ถึงแม้ในยุคปัจจุบันจะกล่าวว่าครูคงจะไม่ต้องเป็นปูชนียบุคคล ทำหน้าที่สอนเหมือนในอดีต แต่ควรทำหน้าที่ผู้ช่วยเหลือเอื้ออำนวยประโยชน์ในการเรียนรู้ของนัก

ศึกษา ประสานงานให้คำแนะนำ ดูแลความเป็นอยู่ ช่วยแนะแนวในการแก้ปัญหาต่างๆ ก็ตาม และสำหรับครูพยาบาลแล้วครูจำเป็นจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาลและทางด้านคุณธรรม จริยธรรมในเชิงวิชาชีพเสมอ

3. ควรมีการประเมินคุณภาพของบัณฑิตทางการพยาบาลโดยจัดประชุม หรือสัมมนาร่วมกันทั้งทางด้านฝ่ายการศึกษา ซึ่งเป็นฝ่ายผลิตและฝ่ายบริการซึ่งเป็นผู้รับบัณฑิตเข้าทำงาน การประชุมดังกล่าวอาจจัดเป็นการประชุมย่อยเฉพาะสถาบันที่มีการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานตนเองนั้นหรือประชุมในกลุ่มสถาบันประเภทเดียวกัน เช่น กระทรวงสาธารณสุข สถาบันในสังกัดของกองทัพ หรือการประชุมในระดับชาติ ทุกสถาบันทางการพยาบาล ซึ่งควรมีสภาการพยาบาลเข้ามาร่วมรับฟังความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นการประชุมย่อยตลอดจนถึงการประชุมระดับชาติ ล้วนมีประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพบัณฑิตทางการพยาบาลทั้งสิ้น

การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตทางการพยาบาล แม้จะไม่ใช่วางง่ายแต่ก็สามารถจะปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้ ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารทางการศึกษาพยาบาล ผู้บริหารและผู้นำทางการพยาบาลตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และร่วมมือป้องกันหาแนวทางแก้ไขเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของประเทศชาติ และสืบสานวิชาชีพพยาบาลให้มีศักดิ์ศรี มีเอกลักษณ์เป็นที่ยอมรับของสังคมตลอดไป

Quality of graduated nurses

Siraya Summawart* M.S. (Nursing) M.A. (Public Administration)

Abstract Nursing profession is a working on human life, birth to death. They work on the quality of life in man too. The quality of nursing profession is a challenging in nursing graduated training "How good they are is how good they are trained" The quality of graduated nurses are in the hand of every one in nursing profession. It is not only on the hands of nurses teachers. but also the colleges, nurses administrators. and nursing council as well. *Rama Nurs J* 1997; 3(2) : 232-6.

Keywords: quality, graduate nurses

---

* Assistant Professor, Department of nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University.

ระบบสารสนเทศสำหรับพยาบาล ตอนที่ 5.1 ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล (nursing information system : NIS)

เกียรติศรี สำราญเวชพร * วท.บ. (พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย), ศษ.บ. (บริหารการศึกษา)
ป.บัณฑิต (พัฒนาระบบสารสนเทศสาธารณสุข)

บทคัดย่อ : วิธีการทำงานของพยาบาลที่เป็นระบบโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยจะได้ผลลัพธ์ของการทำงานประจำออกมาเป็นสารสนเทศ สารสนเทศทางการพยาบาลถูกนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจในการดำเนินงานทุกขั้นตอนทั้งในงานปฏิบัติพยาบาล งานบริหารพยาบาล งานการศึกษาพยาบาล และงานวิจัยทางการพยาบาล ทำให้ได้ผลลัพธ์ของงานพยาบาลที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม เรียกการทำงานของพยาบาลอย่างเป็นระบบนี้ว่า ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล ราชบัณฑิตยบาลสาร 2540; 3(2) : 237-45.

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล ระบบสารสนเทศในโรงพยาบาล

งานพยาบาลเป็นงานย่อยหนึ่งของงานในโรงพยาบาล ดังนั้นนโยบาย ภารกิจ การดำเนินงานของงานพยาบาลจึงต้องสอดคล้องสนองตอบเป้าหมายใหญ่ของนโยบาย ภารกิจ การดำเนินงานของโรงพยาบาล

งานพยาบาลมีหลายภารกิจ จำแนกได้เป็น 4 กลุ่มงานคือ งานบริการผู้ป่วย งานบริหารงานการศึกษา งานวิจัย ในการดำเนินงานจะเน้นหนักกลุ่มงานใดมากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปรัชญานโยบาย เป้าหมายของโรงพยาบาล

การดำเนินงานของแต่ละกลุ่มงาน แยกย่อยได้อีกเป็นการทำงานด้านบริหารและการทำงานด้านปฏิบัติการ เช่น งานบริการผู้ป่วยจะเป็นการทำงานด้านบริหารงานบริการคลินิก กับงานปฏิบัติการคลินิก, งานบริหารจะเป็นการทำงานด้านการบริหาร กับงานปฏิบัติงานบริหาร, งานการศึกษาจะเป็นงานบริหารการศึกษา กับงานปฏิบัติงานการศึกษา, และงานวิจัยจะเป็นการทำงานด้านการบริหารงานวิจัย กับการปฏิบัติงานวิจัย

* นักวิชาการ งานเวชสารสนเทศ สำนักงานคณบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ในการดำเนินงานเพื่อประกอบภาระกิจ ทั้งด้านบริหารและปฏิบัติการนั้นจะต้องมีการตัดสินใจเสมอในทุกกระบวนการทำงาน การตัดสินใจ ต้องการสารสนเทศที่ถูกต้องทันเหตุการณ์ และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังต้องตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด บังเกิด ผลลัพธ์ของงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สารสนเทศที่ถูกต้องทันเหตุการณ์และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องตัดสินใจก็คือสารสนเทศที่ได้จากการปฏิบัติการประจำวันที่เป็นระบบระเบียบ ซึ่งการทำงานที่เป็นระบบระเบียบนั้น ต้องกำหนดเป้าหมาย วางแผน/กำหนดวิธีการทำงาน วางแผน/กำหนดการนำอุปกรณ์มาช่วยปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน ตรงประเด็นความต้องการ ทำให้ประหยัดเวลา ประหยัดวัสดุ ประหยัดแรงงาน ประหยัดรายจ่าย ได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพในปริมาณมากอย่างรวดเร็ว ผลลัพธ์ที่ได้นี้เป็นทั้งสารสนเทศที่นำไปใช้สนับสนุนในกระบวนการตัดสินใจ และเป็นผลลัพธ์ที่ตวงวัดจากการทำงานของพยาบาลได้แก่ การให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย การสอน/ผลิตนักศึกษาพยาบาล การบริหารงานพยาบาลด้านต่างๆ ได้บรรลุเป้าหมาย การทำวิจัยสำเร็จ เป็นต้น

ดังนั้นการทำงานของพยาบาลทั้งด้านบริการ ด้านบริหาร ด้านการศึกษา ด้านวิจัย อย่างเป็นระบบระเบียบจึงมีความสำคัญเพื่อให้ได้สารสนเทศทางการพยาบาลที่ดีทุกด้านเพื่อนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจในการทำงานการพยาบาล

ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานพยาบาลที่เป็นระบบระเบียบเพื่อให้ได้สารสนเทศทางการพยาบาลนี้ เรียกว่าเป็นการทำงานด้วยระบบสารสนเทศทางการพยาบาล^{1-2,3} (Nusing Information System : NIS) นั่นเอง

ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล

ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล เป็นระบบสารสนเทศย่อย ภายใต้ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล (Hospital Information System : HIS) ดังนั้นระบบสารสนเทศทางการพยาบาลจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและหล้อมล้ากับระบบสารสนเทศย่อยอื่นๆ ในโรงพยาบาลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พยาบาลเป็นเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ผู้ต้องทำงานโดยใช้ระบบสารสนเทศในโรงพยาบาล ดังนั้นการพัฒนา ระบบสารสนเทศทางการพยาบาลจำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องเชื่อมโยงได้ดีกับระบบสารสนเทศในโรงพยาบาลจึงจะเกิดประโยชน์ต่อพยาบาลผู้ใช้ระบบปฏิบัติงาน และเกิดประโยชน์ต่อบุคลากรอื่นที่ต้องนำข้อมูล/สารสนเทศจากการทำงานของพยาบาลไปใช้ประโยชน์ นอกจากนั้นระบบสารสนเทศทางการพยาบาลยังเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพโดยรวมของการบริหารงานโรงพยาบาล¹ ดังนั้นระบบสารสนเทศทางการพยาบาลจึงต้องถูกออกแบบให้ทำงานเป็นระบบเครือข่ายที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบเครือข่ายอื่นๆ ในโรงพยาบาลได้ หรือออกแบบให้เป็นระบบเครือข่ายเดียวกับระบบสารสนเทศในโรงพยาบาล

ระบบสารสนเทศทางการพยาบาลเป็นระบบที่สนองตอบความต้องการในงานการพยาบาลโดยแท้จริง จึงควรระบุความต้องการที่ถูกต้องชัดเจนโดยพยาบาล การสร้างระบบ ออกแบบระบบ นำระบบไปปฏิบัติใช้ นำการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานแบบใหม่ไปสู่พยาบาล จึงควรต้องทำโดยพยาบาลเช่นกัน และพยาบาลต้องรู้จักนำสารสนเทศในระบบไปใช้ประโยชน์ให้เต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ของตัวพยาบาลเอง ดังนั้นพยาบาลต้องมีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ เรื่องสารสนเทศ เพื่อจะเป็นผู้สามารถรู้ความต้องการ แล้วริเริ่ม สร้างพัฒนาระบบสารสนเทศทางการพยาบาลให้สำเร็จ 1.2.4

วิธีการทำงานตามที่เป็นอยู่แต่เดิมนั้นพยาบาลเก็บ รวบรวม บันทึกข้อมูล โดยไม่รู้จุดประสงค์ของการเก็บข้อมูลนั้นๆ มักเก็บตามที่เคยทำกันมา โดยไม่รู้ว่าจะนำข้อมูลที่มีนั้นไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้างหรือถ้าใช้ประโยชน์ก็เพื่อคนเพียงบางกลุ่ม เพื่อบางงานเท่านั้น จึงใช้ประโยชน์ต่อสิ่งที่ลงแรงและเสียเวลาในการเก็บ รวบรวม บันทึก จัดเก็บ ค้นหามาได้ ไม่คุ้มค่าในการตัดสินใจทางคลินิกและอื่นๆ ของพยาบาล จึงเป็นการใช้ข้อมูลเพียงบางส่วนมาใช้ประกอบกับประสบการณ์และความรู้ที่มีอยู่ในตัวพยาบาลซึ่งย่อมมีแตกต่างกันไป จึงเป็นการตัดสินใจแบบคิดเองประมาทเอง ทำให้ผลของการตัดสินใจไม่เที่ยงตรงแม่นยำ อีกทั้งต้องเสียเวลาลังเลใจก่อนตัดสินใจ หรือเสียเวลาในการพยายามนึกค้นหาข้อมูลที่เคยจัดเก็บไว้ด้วยหมวดหมู่ใด ด้วยกลุ่มคำใด บันทึกไว้ ณ ที่ใดก็จำไม่ได้ จะเห็นว่าการทำงานที่ไม่เป็นระบบ ทำให้จัด

เก็บ รวบรวม บันทึกข้อมูลไว้ไม่เป็นระบบจึงมีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานกิจกรรมประจำวันในลำดับต่อมาดังนั้นผลลัพธ์โดยรวมของงานก็ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากนัก'

หากพัฒนางานของพยาบาลให้ทำงานด้วยระบบสารสนเทศทางการพยาบาลโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (คือคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสารข้อมูล รวมถึงโปรแกรมการใช้งานและปรับวิธีการทำงานใหม่ มีกฎระเบียบการปฏิบัติงานใหม่รองรับการทำงานแบบใหม่) มาใช้ก็จะทำให้ผลลัพธ์การทำงานของพยาบาลออกมาเป็นข้อมูล/สารสนเทศที่ต้องการเท่านั้น (เพราะบันทึกจัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่ต้องการไว้เท่านั้น และยังบันทึกเพียงครั้งเดียว ณ จุดงานเดียวก็แบ่งบันให้งานอื่นนำไปใช้ประโยชน์ร่วมได้ด้วย) เมื่อข้อมูลถูกประมวลผลอย่างเป็นระบบ จะได้สารสนเทศตรงตามความต้องการมาใช้สนับสนุนการตัดสินใจในการทำงานลำดับต่อไปได้ทันทีทุกขณะ ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการปฏิบัติงานประจำถูกรวบรวมสรุปเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายปี รายแผนกงานฯ ซึ่งเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอเหมาะสม เพื่อตรวจสอบและประเมินการทำงาน เพื่อควบคุมคุณภาพงาน และเพื่อวางแผนงานในอนาคต ฯ

ข้อมูลที่พยาบาลบันทึกไว้อย่างเป็นระบบจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกระดับอย่างกว้างขวาง เช่น ในการประเมินผลงานรายบุคคล ประเมินผลงานของแผนกการพยาบาล ประเมินผลงานรายกลุ่ม

ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล

ผู้ป่วย ประเมินผลงานของวิชาชีพพยาบาลโดยรวม ต่อรัฐและต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ให้ได้รับการสนับสนุน ได้รับการถูกยอมรับเป็นการยกระดับวิชาชีพ ได้รับการจัดสรรงบประมาณระดับชาติให้แก่วิชาชีพพยาบาล ได้รับเงินช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรเอกชนที่มองเห็นประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม (จากข้อมูลสารสนเทศทางการพยาบาล) เพราะถ้าไม่มีการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบก็จะไม่ปรากฏหลักฐานว่าพยาบาลได้ทำงานใดบ้าง เป็นประโยชน์ด้วยผลลัพธ์ที่ดวงวัดได้เท่าใด ดังนั้น ความสำคัญของพยาบาลที่ทำงานตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีวันหยุด ตลอดปี เพื่อบริการประชาชนให้มีสุขภาพดี เพื่อคุณภาพของประชาชนในชาติ และความมั่งคั่งของประเทศ ผลการกระทำเพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ต่อประชาชนต่อชาติของพยาบาลดังกล่าวนี้ควรที่จะได้นำเสนอต่อผู้บริหารของรัฐต่อสาธารณะ โดยมีระบบสารสนเทศทางการพยาบาลเป็นเครื่องมือ

เพื่อให้มองเห็นภาพของระบบสารสนเทศทางการพยาบาลได้ชัดเจนขึ้น ขอนำเสนอรายละเอียดของระบบสารสนเทศในงานปฏิบัติพยาบาล ระบบสารสนเทศในงานบริหารพยาบาล ระบบสารสนเทศในงานการศึกษาพยาบาล และระบบสารสนเทศการวิจัยทางการพยาบาล เป็นลำดับดังนี้

ระบบสารสนเทศในงานปฏิบัติการพยาบาล

ระบบสารสนเทศในคลินิกเป็นระบบสารสนเทศผู้ป่วยเพื่อประโยชน์ในการรักษา นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บ

ข้อมูล ประมวลข้อมูล เรียกดูข้อมูล สื่อสารสารสนเทศที่พยาบาลต้องการส่งและรับ¹

วิธีการแบบปัจจุบัน (แบบเดิม) นั้น การปฏิบัติงานในคลินิกต้องลงบันทึกรายงานในกระดาษเอกสารจำนวนหลายรายการเป็นจำนวนมาก บางครั้งมากเกินความจำเป็นจนไม่น่าสนใจ บางรายการทำบันทึกไว้ซ้ำหลายแห่ง มีการบันทึกผิดพลาดไม่ตรงกันมาก หากนำคอมพิวเตอร์ที่ได้รับการออกแบบระบบไว้ดีแล้วมาใช้บันทึก จะป้อนข้อมูลเพียงครั้งเดียวก็สามารถให้เรียกใช้ได้ จากหลายคน หลายสถานที่ หลายแผนก และเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันตลอด นั่นคือการจัดทำเอกสารลดลง ใช้เวลาทำบันทึกน้อยลง ใช้แรงงานน้อยลง และบันทึกรายงานถูกปรับปรุงให้ดีขึ้น อ่านเข้าใจง่าย ตรงประเด็น เป็นประโยชน์แก่ทุกคน ทุกฝ่าย ทุกเวลา ทุกโอกาส ทำให้สามารถประเมินอาการผู้ป่วยได้ตรง รวดเร็ว พยาบาลทำงานสะดวก และมีเวลาให้การพยาบาลผู้ป่วยมากขึ้น ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงทัดเทียมกัน ลดการเรียกหาพยาบาลจากผู้ป่วยลง ผู้ป่วยหายเร็วกลับบ้านเร็ว เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลน้อยลง ผู้ป่วยพึงพอใจ พยาบาลทำงานด้วยความสุข ภาคภูมิใจในผลงาน ในวิชาชีพ ดำรงอยู่ในวิชาชีพได้ยาวนานต่อไป

ตัวอย่างระบบสารสนเทศแผนกพยาบาลมาตรฐานซึ่งเป็นระบบย่อยในระบบสารสนเทศทางการพยาบาล เช่น

ระบบแผนการพยาบาลมาตรฐานที่ออกแบบไว้ดีแล้ว เมื่อพยาบาลประเมินผู้ป่วย ==> ป้อนข้อมูลเข้าระบบ ==> เลือกรายการปัญหา/ความต้องการของผู้ป่วยตามรายการที่หน้าจอแสดง ==> เลือกรายการแผนการพยาบาล หน้าจอจะแสดงรายการกิจกรรมที่ควรให้แก่ผู้ป่วยตามแผนการพยาบาลและข้อมูลผู้ป่วยที่ประเมินได้ ==> พยาบาลให้การพยาบาล ==> บันทึกกิจกรรมการพยาบาลที่ให้ ==> สังสรุปประเมินผลลัพธ์ออกมาใช้/ดู ร่วมกับภาวะของผู้ป่วยจริง ==> ป้อนบันทึกความเห็นเพิ่มเติม บางระบบอาจจะออกแบบให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ถึงการจำหน่ายผู้ป่วยกลับบ้าน⁵

ระบบอื่นๆ เช่น ระบบมอนิเตอร์ผู้ป่วย เจ็บปล้นในไอซียู ระบบให้ยาผู้ป่วย ระบบสั่งอาหารให้ผู้ป่วย

ทุกระบบสารสนเทศในคลินิก จะมีผลทำให้ลดเวลาการบันทึกเอกสาร ลดเวลารอคอย ลดเวลาการทำงานทุกขั้นตอน ลดการทำงานซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสาร เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ แต่ละขั้นตอนทำงานมีเหตุผลอ้างอิงกันเป็นลำดับ ทำให้ตัดสินใจทางคลินิกได้ถูกต้อง ประเมินผลได้รวดเร็ว เป็นการประกันคุณภาพการพยาบาล ทำให้งานของพยาบาลมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงทัดเทียมกัน ผู้ป่วยได้รับบริการที่มีคุณภาพ ทำให้ลดระยะเวลาที่ต้องนอนในโรงพยาบาล^{1,2,3,4,5}

ระบบสารสนเทศในงานบริหารพยาบาล

การบริหารคือการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การบริหารงานพยาบาลในสภาวะที่ทรัพยากรมีจำกัด แต่ต้องสนองตอบความต้องการของประชาชนผู้มาใช้บริการจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างมีคุณภาพ ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วพยาบาลจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถสูงในการปฏิบัติงานเพื่อทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นในทีมสุขภาพให้บรรลุผลได้อย่างสอดคล้องกัน อีกทั้งความต้องการส่วนตัวของบุคคลากรพยาบาลก็มีเพิ่มมากขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจของโลกที่บีบคั้นภาระกิจในงานบริหารพยาบาลจึงถูกรุมเร้ามาจากหลายปัจจัย จึงเป็นโจทย์ที่ยากมากสำหรับผู้บริหารการพยาบาลที่จะต้องแก้ไขให้ได้ เพื่อความสำเร็จของการดำเนินงานพยาบาล และเพื่อพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล

การบริหารงานเชิงธุรกิจคือการใช้สารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในการทำงานทุกขั้นตอนยอมทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นสารสนเทศทางการบริหารงานพยาบาลจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสารสนเทศทางการบริหารงานพยาบาลได้แก่ สารสนเทศจำแนกกลุ่ม/ประเภทผู้ป่วย สารสนเทศจัดกำลังคนทำงาน สารสนเทศบริหารงานบุคคล สารสนเทศอัตราเงินเดือน สารสนเทศสวัสดิการ สารสนเทศการเงินงบประมาณ สารสนเทศตำแหน่งหน้าที่บังคับบัญชา สารสนเทศการผลิตพยาบาล

เป็นต้น

ประโยชน์ของสารสนเทศงานบริหารพยาบาลย่อมช่วยลดการทำงานนอกเวลา ลดเวลาสูญเสีย ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น จัดทำงบประมาณได้สะดวก จัดทำรายงานเสนอได้ง่ายรวดเร็ว จัดเวรบุคลากรทำงานได้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ป่วย ขยายงานได้ถูกต้องเหมาะสม ลดภาวะเสี่ยงในการบริหาร บริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{1,2,3} เป็นต้น

ระบบสารสนเทศในงานการศึกษาพยาบาล

ภารกิจในงานการศึกษา ประกอบด้วย งานบริหารการศึกษา กับงานการเรียนการสอน

ภารกิจงานบริหารการศึกษา ฝ่ายบริหารการศึกษา ต้องจัดหาจัดเตรียมทรัพยากรในการดำเนินงาน จัดสรรทรัพยากรให้แก่กระบวนการเรียน-การสอน ดำเนินกิจกรรมให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการเรียน-การสอน ประเมินผลการดำเนินงาน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ทันกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป ระบบสารสนเทศในงานบริหารการศึกษา ได้แก่ ระบบสารสนเทศการคัดเลือกนักศึกษาใหม่ ระบบสารสนเทศนักศึกษาในหลักสูตร ระบบสารสนเทศการลงทะเบียน ระบบสารสนเทศวิชา/หลักสูตรที่เปิดสอน ระบบสารสนเทศอาจารย์ประจำ/อาจารย์พิเศษ ระบบสารสนเทศห้องเรียน/ตารางสอน ระบบสารสนเทศห้องสมุด ระบบสารสนเทศสถานที่ฝึกปฏิบัติ ระบบสารสนเทศสถานที่ดูงาน ระบบสารสนเทศประเมินผลการศึกษา ระบบสารสนเทศศิษย์เก่า

ระบบสารสนเทศกรรมการชุดต่างๆ ระบบสารสนเทศการเงินงบประมาณ ระบบสารสนเทศรายรับ-รายจ่าย ระบบสารสนเทศอาคารสถานที่ ฯลฯ

ภารกิจการเรียน-การสอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้หลายประเด็น เช่น ใช้โปรแกรม Word Processor ในการพิมพ์เอกสารการสอน บันทึกการสอน พิมพ์รายงานส่ง, ใช้โปรแกรมนำเสนอประกอบการบรรยาย เช่น Power Point, Autorware, ใช้โปรแกรม Spread Sheet เช่น Excel, Lotus ในการนำเสนอรายงานที่เป็นหมวดหมู่มีตัวเลขมาก คำนวณได้ เสนอเป็นกราฟได้, ใช้โปรแกรม SPSS*PC, Sysstat, Minitab, Epi Info จัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมช่วยสอนที่สร้างขึ้นเองหรือซื้อมาใช้สอน (Computer Aided Instruction: CAI) หรือโปรแกรมให้นักศึกษาเรียนด้วยตนเอง (Computer Aided Learning : CAL)

จะเห็นว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานการศึกษาพยาบาล ช่วยให้การบริหารงานการศึกษา และการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ อาจารย์ทำงานสอนได้สะดวกขึ้น มีเวลา มีความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทำให้อาจารย์มีศักยภาพทางความรู้ทางปัญญาเพิ่มขึ้น ผลผลิตคือบัณฑิตที่จบออกมามีประสิทธิภาพเช่นกัน ทำให้สถาบันการศึกษาประสบความสำเร็จมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับ มีผู้ประสงค์จะเข้ามาศึกษาในสถาบันมากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น นับว่า

เป็นความสำเร็จในการบริหารสถาบันการศึกษา
โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้

ระบบสารสนเทศในงานวิจัยทางการแพทย์

ภารกิจในงานวิจัย ประกอบด้วย การ
บริหารโครงการวิจัย กับการปฏิบัติวิจัย

การบริหารโครงการวิจัย คือ การจัดหา
จัดเตรียมทรัพยากรเพื่อมาดำเนินงานวิจัยให้สำเร็จ
ผู้ทำวิจัย/หรือผู้บริหารโครงการวิจัย ควรมีสาร
สนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการ
บริหารงานวิจัยให้สนองตอบความต้องการได้ตรง
ตามนโยบายของรัฐ/องค์การ/ความสนใจของสังคม
ที่เป็นปัจจุบันได้ถูกต้อง เพื่อให้ประสบความสำเร็จ
ทุกขั้นตอนในการทำงานวิจัย สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
เช่น ทะเบียนรายชื่อผู้ทำนักวิจัย ลำดับเรื่อง
วิจัยที่สำคัญ แหล่งทุนวิจัย แหล่งทรัพยากร
หมวดเงินทำวิจัย เป็นต้น

การปฏิบัติวิจัย คือการศึกษาหาความรู้ที่
เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัย การเก็บข้อมูล การ
วิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล การนำเสนอ การ
เผยแพร่ผลงาน เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทได้
ดังต่อไปนี้

การศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะ
ทำวิจัย โดยค้นคว้าหาความรู้จาก CD-ROM,
Internet, Library Information System เป็นต้น
การค้นหาใช้ Key Word ที่เป็นสากลทำให้ได้ข้อ
มูลมาในเวลารวดเร็ว ทันสมัยที่สุด ไม่ต้องเดินทาง
ไปไกลยังต่างประเทศ ต่างเมือง ต่างสถาบัน เสีย
ค่าใช้จ่ายน้อยลง ได้ข้อมูลที่กว้างขวางครอบคลุม

แล้วนำข้อมูลที่ตรงกับความต้องการนั้นจัดเก็บไว้ใน
แผ่นบันทึกข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อไปทำให้
ไม่เสียเวลาคัดลอก/หรือถ่ายเอกสาร ประหยัด
พื้นที่ในการจัดเก็บ ค้นหาได้สะดวก

การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
สามารถใช้โปรแกรมตาต้าเบสจัดเก็บข้อมูลของตัว
แปรในการวิจัย แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้เลย
ทำให้ทำงานได้รวดเร็วขึ้น ดัดทอนขั้นตอนต่างๆ
ลงไปได้ สามารถตรวจสอบงานได้เที่ยงตรงถูก
ต้อง,โปรแกรม Epi Info เป็นโปรแกรมที่ใช้สร้าง
เครื่องมือเก็บข้อมูล จัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล
ในตัวเองได้ครบวงจร, ใช้โปรแกรม Word
Processor, Editor จัดเก็บตัวเลขค่าของตัวแปร
แล้วนำไปคำนวณด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทาง
สถิติเช่น SPSS*PC, Minitab, Sysstat

การนำเสนอโครงการ การอภิปรายผล
การสรุป การนำเสนอผลการวิจัย สามารถใช้
โปรแกรม Word Processor ในการจัดพิมพ์
รายงาน ใช้โปรแกรม Spread Sheet และ
โปรแกรม Presentation นำเสนอผลการวิจัย และ
เผยแพร่ ในปัจจุบันสามารถนำเสนอผลงานวิจัย
และเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้

จะเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ
อันสำคัญช่วยให้การทำงานวิจัยสะดวก รวดเร็ว
ผลการทำวิจัยย่อมนำมาใช้พัฒนาความรู้และ
พัฒนาการปฏิบัติพยาบาลให้เจริญก้าวหน้าไปสู่
การพัฒนาวิชาชีพและงานบริการพยาบาลแก่
ประชาชนทุกชาติ ทุกประเทศ ทุกเวลา ทุกโอกาส
เป็นการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศใน
ยุคโลกาภิวัตน์อย่างแท้จริง

บทสรุป

ระบบสารสนเทศทางการพยาบาลเป็นระบบสารสนเทศย่อยในระบบสารสนเทศโรงพยาบาล จึงต้องมีความเหลื่อมล้ำ เชื่อมโยง และมีเป้าหมายที่สอดคล้องกันได้ดีกับระบบสารสนเทศย่อยอื่นๆ ในโรงพยาบาล ระบบสารสนเทศทางการพยาบาล จึงเป็นระบบหนึ่งในระบบเครือข่ายของระบบสารสนเทศในโรงพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับระบบย่อยอื่นได้อย่างราบรื่นบังเกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานของโรงพยาบาลสูงสุด ระบบสารสนเทศทางการพยาบาลช่วยพยาบาลรวบรวม บันทึก ประมวล จัดเก็บ สืบค้น ส่งรายงาน ข้อมูล/สารสนเทศทางการพยาบาล ทำให้มีสารสนเทศมาสนับสนุนการตัดสินใจได้ถูกต้องตลอดกระบวนการทำงานประจำของพยาบาล ผลลัพธ์ของการทำงานการพยาบาลจึงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถนำเสนอผลงานพยาบาลเชิงปริมาณอย่างเป็นรูปธรรมต่อฝ่ายบริหาร ต่อรัฐ และต่อสาธารณะให้ยอมรับและเห็นความสำคัญของวิชาชีพพยาบาลได้ และจะทำให้ได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนการทำงานการพยาบาลอย่างเพียงพอเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

1. Ozbolt J. Abraham IL, Schultx II, S. Nursing Information Systems. In Shortliffe EH Perreault LE. ed. **Medical Informatics : computer applications in health care.** Massachusetts : Addison-wesley pub.co., 1990:244-70.
2. Mikuleky MP, Ledford C. **Computers in Nursing : hospital and clinical applications.** California : Addison-wesley pub.co., 1987.
3. Sinclair VG. The Impact of Information Systems on Nursing Performance and Productivity. **JONA** 1991; 21(2):46-50.
4. Bradley V. Innovative Informatics : computers; getting started. **Journal of Emergency Nursing** 1994; 20(2): 146-7.
5. Shirly W. Computerized Care Plans Help Nurses Achieve Quality Patient Care. **JONA** 1986; 16(11):33-9.

Information system for nurses Part 5.1 : nursing information system: NIS.

Kiattisri Samranvejporn * B.Sc. (Nursing and Midwifery),
B.Ed. (Educational Administration),
Grad. Dip. (Health Information System Development).

Abstracts: The use of Information Technology in nursing practice will result in nursing information. Nursing information is used to support decision making in all steps of nursing work which are nursing practice, nursing administration, nursing education and nursing research. It can be a very efficient work. This work is named Nursing Information System, NIS. *Rama Nurs J* 1997; 3(2) : 237-45.

Keywords : Nursing Information System (NIS), Hospital Information System (HIS).

---

* *Medical Informatics Division, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University.*